

ISSN: 3060-4613

MAKTABGACHA
VA MAKTAB
TA'LIMI VAZIRLIGI

O'zbekiston
Milliy Pedagogika
Universiteti

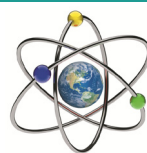

№2(1)
2026

- 13.00.00 Pedagogika fanlari
- 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
- 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
- 13.00.03 Maxsus pedagogika
- 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
- 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
- 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
- 13.00.07 Ta'limda menejment
- 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
- 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
- 07.00.00 Tarix fanlari
- 19.00.00 Psixologiya fanlari
- 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
- 02.00.00 Kimyo fanlari
- 03.00.00 Biologiya fanlari
- 09.00.00 Falsafa fanlari
- 10.00.00 Filologiya fanlari
- 11.00.00 Geografiya fanlari

M AKTABGACHA VA AKTAB TA'LIMI

Pedagogika, psixologiya fanlariga ixtisoslashgan ilmiy jurnal

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

*Elektron nashr. 234 sahifa,
2-fevral, 2026-yil.*

BOSH MUHARRIR:

Karimova E'zoza Gapirjanovna – O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vaziri

BOSH MUHARRIR O'RINBOSARI:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Pedagogika fanlari doktori, professor

TAHRIRIYAT KENGASHI A'ZOLARI

Ibragimov X.I. – pedagogika fanlari doktori, akademik
Shoumarov G'.B. – psixologiya fanlari doktori, akademik
Qirg'izboyev A.K. – Tarix fanlari doktori, professor
Jamoldinova O.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Sharipov Sh.S. – pedagogika fanlari doktori, professor
Shermuhhammadov B.Sh. – pedagogika fanlari doktori, professor
Ma'murov B.B. – pedagogika fanlari doktori, professor
Madraximova F.R. – pedagogika fanlari doktori, professor
Kalonov M.B. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Nabiyev D.X. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Qo'ldoshev Q. M. – iqtisodiyot fanlari doktori, professor
Ikramxanova F.I. – filologiya fanlari doktori, professor
Ismagilova F.S. – psixologiya fanlari doktori, professor (Rossiya)
Stoyuxina N.Yu. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Rossiya)
Magauova A.S. – pedagogika fanlari doktori, professor (Qozog'iston)
Rejep O'zyurek – psixologiya fanlari doktori, professor (Turkiya)
Wookyu Cha – Koreya milliy ta'lim universiteti rektori (Koreya)
Polonnikov A.A. – psixologiya fanlari nomzodi, dotsent (Belarus)
Mizayeva F. O. – Pedagogika fanlari doktori, dotsent
Baybayeva M.X. – pedagogika fanlari doktori, professor
Muxsiyeva A.T. – pedagogika fanlari doktori, professor
Aliyev B. – falsafa fanlari doktori, professor
Abdullayeva N. Sh. – Pedagogika fanlari doktori (DSc), professor
G'afurov D. O. – falsafa fanlari doktori (Phd)
Shomurodov R.T. – iqtisodiyot fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Mirzayeva F. O. – pedagogika fanlari doktori (DSc), dotsent
Jalilova S.X. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Bafayev M.M. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Usmonova D.I. – Samarqand iqtisodiyot va servis institute dotsenti
Saifnazarov I. – falsafa fanlari doktori, professor
Nematov Sh.E. – pedagogika fanlari nomzodi (PhD)
Tillashayxova X.A. – psixologiya fanlari nomzodi (PhD), dotsent
Yuldasheva F.I. – pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Doniyorov S. M. – "Yangi O'zbekiston" va "Pravda Vostoka" gazetalari tahririyati DM bosh muharriri, O'zbekiston Respublikasida xizmat ko'rsatgan jurnalist, filologiya fanlari nomzodi (PhD)
Yuldasheva D.B. – filologiya fanlari bo'yicha falsafa (PhD) doktori, dotsent
Tangriyev A. T. – Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti kafedra professori
Ashurov R. R. – psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Panjiyev M. A. – Qashqadaryo viloyati Maktabgacha va maktab ta'limi boshqarmasi boshlig'ining birinchi o'rinbosari
Xudayberganov N. A. – Xorazm Ma'mun akademiyasi Tabiiy fanlar bo'limining katta ilmiy xodimi, biologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Vaxobov Anvar Abdusattor o'g'li – Pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori, dotsent

Muassis: "Tadbirkor va ishbilarmon" MChJ

Hamkorlarimiz: O'zbekiston Respublikasi Maktabgacha va maktab ta'limi vazirligi, O'zbekiston milliy pedagogika universiteti

EDITOR-IN-CHIEF:

Karimova E'zoza Gapirzhanovna – Minister of Perschool and School Education of the Republic of Uzbekistan

DEPUTY EDITOR-IN-CHIEF:

Ibragimova Gulsanam Ne'matovna – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

EDITORIAL BOARD MEMBERS:

Ibragimov X.I. – Doctor of Pedagogical Sciences, Academician

Shoumarov G'. B. – Doctor of Psychological Sciences, Academician

Qirg'izboyev A. K. – Doctor of Historical Sciences, Professor

Jamoldinova O.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Sharipov Sh.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Shermuhhammadov B.Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Ma'murov B.B. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Madraximova F.R. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Kalonov M.B. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Nabiyev D.X. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Koldoshev K. M. – Doctor of Economic Sciences, Professor

Ikramxanova F.I. – Doctor of Philological Sciences, Professor

Ismagilova F.S. – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Russia)

Stoyuxina N.Yu. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Russia)

Magauova A.S. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor (Kazakhstan)

Rejep O'zyurek – Doctor of Psychological Sciences, Professor (Turkey)

Wookyu Cha – President of the National University of Education, Korea (South Korea)

Polonnikov A.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor (Belarus)

Mizayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Baybayeva M.X. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Muxsiyeva A.T. – Doctor of Pedagogical Sciences, Professor

Aliyev B. – Doctor of philosophy, professor

Abdullayeva N. Sh. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Professor

Gafurov D. O. – Doctor of Philosophy (PhD)

Shomurodov R.T. – Candidate of Economic Sciences (PhD), Associate Professor

Mirzayeva F. O. – Doctor of Pedagogical Sciences (DSc), Associate Professor

Jalilova S.X. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Bafayev M.M. – Doctor of Philosophy in Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Usmonova D.I. – Associate Professor, Samarkand Institute of Economics and Service

Saifnazarov I. – Doctor of philosophy, professor

Nematov Sh.E. – Candidate of Pedagogical Sciences (PhD)

Tillashayxova X.A. – Candidate of Psychological Sciences (PhD), Associate Professor

Yuldasheva F.I. – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences (PhD), Associate Professor

Doniyorov S. M. – Editor-in-Chief of the Editorial Board of the newspapers "Yangi Uzbekiston" and "Pravda Vostoka", Honored Journalist of the Republic of Uzbekistan, Candidate of Philological Sciences (PhD)

Yuldasheva D.B. – Doctor of Philosophy (PhD) in Philological Sciences, Associate Professor

Tangriyev A.T. – is a professor of Tashkent State University of Economics

Ashurov R. R. – Doctor of Philosophy (PhD) in Psychology, Associate Professor

Panjiyev M. A. – First Deputy Head of the Department of Preschool and School Education of the Kashkadarya Region

Khudaiberganov N. A. – Senior Researcher of the Department of Natural Sciences of the Khorezm Mamun

Academy, Doctor of Philosophy (PhD) in Biological Sciences

Vakhobov Anvar Abdusattor oglu – Doctor of Philosophy in Pedagogical Sciences, Associate Professor

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali O'zbekiston Respublikasi Oliy attestatsiya komissiyasining quyidagi qarorlariga asosan pedagogika va psixologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD) hamda fan doktori (DSc) ilmiy darajasiga talabgorlarning dissertatsiyalaridagi asosiy ilmiy natijalarni chop etish uchun milliy ilmiy nashrlar ro'yxatiga kiritilgan:

Pedagogika fanlari bo'yicha: OAK Kengashi tavsiyasi (26.08.2024-y., №11-05-4381/01) asosida:

- Ekspert kengashi (29.10.2024-y., №10)
- Rayosat qarori (31.10.2024-y., №363/5)

Psixologiya fanlari bo'yicha: Toshkent davlat pedagogika universiteti murojaatiga asosan OAK tavsiyasi (24.04.2025-y., №11-05-2566/01):

- Ekspert kengashi (25.05.2025-y., №10)
- Rayosat qarori (08.05.2025-y., №370/5)

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali

26.09.2023-yildan

O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Administratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan **№C-5669363** reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: **№136361**

MUNDARIJA

O'quvchilarni intellektual rivojlantirishning psixologik omillari	22
<i>Ashurov Ramzidin Ramazonovich</i>	
Maktabgacha ta'limda bolaning kitobxonlik madaniyatini shakllantirishda oila bilan ishlashning nazariy asoslari	27
<i>Jumanova Fatima Uralovna, Allaberganova Munisa Begimboy qizi</i>	
Maktabgacha ta'lim tizimida axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanishning metodologik asoslari	32
<i>Jo'rayeva Nargiza Tairovna, Bekbergenova Yulduz Tanirbergen qizi</i>	
Faoliyatli yondashuv asosida maktabgacha 6-7 yoshli bolalarda nutqiy ko'nikmalarini rivojlantirish metodikasi	35
<i>Ziyodullayeva Mohirabonu Ikromjon qizi</i>	
Davlat ta'lim muassasalarida manfaatlar to'qnashuvini boshqarishning tashkiliy-huquqiy mexanizmlari ...	39
<i>Xaybatullaeva Sojidxon Ziyatullayevna</i>	
Umumta'lim maktablarida jismoniy tarbiya darslarining samaradorligini oshirishda integratsion yondashuv	42
<i>Kamoliddinov Mirzohid</i>	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarining mantiqiy tafakkurini rivojlantirishda interfaol metodlarning samaradorligi	45
<i>Kamoliddinova Dilnoza Axmadilaxanovna</i>	
Bo'lajak tarbiyachilarda kreativ faollikni rivojlantirish mexanizmlari.....	48
<i>Nurjanova Rayxan Urazbaevna</i>	
Sinf biologiya fanini o'qitishda TIMSS topshiriqlardan foydalanish metodikasi va baholash mezonlari	52
<i>Xaitboyeva Dilorom Rustam qizi</i>	
Qandli diabet tashxisli bemorlarda shaxs tuzilmasining emotsional komponentlari	56
<i>Sadikova Umida Botirovna</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalar nutqini rivojlantirishda pedagogik diagnostikani amalga oshirishning natijaviyligi	60
<i>Maxmutzimova Yulduz Raxmatovna, Qodirova Shaxnoza Saidazim qizi</i>	
Kasbiy imij shakllanishida psixologik jihatlarining tafovutlari	64
<i>Aminova Dilnoza Orifjonovna</i>	
Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining jamoa bilan ishlash jarayonida yetakchilik kompetensiyalarini rivojlantirish	69
<i>Abdiyeva Fazilat Fayzulla qizi</i>	
Kichik maktab yoshidagi bolalar shaxsi rivojlanishida psixologik moslashuvning tipik xususiyatlari	73
<i>Mirsaitova Guzal Baxodirovna</i>	
Oliy ta'lim tizimida variativ modellashirish asosida talabalarning kreativ faoliyatini rivojlantirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalarining qo'llanilishi	76
<i>Quvvatova Mohira Hikmatillayevna</i>	
Interfaol treninglar orqali o'qituvchilarning innovatsion fikrlashini rivojlantirish tajribasi	79
<i>Abdiyeva Shodiyona Yodgor qizi</i>	
Maktabgacha yoshdagi bolalarda milliy qadriyatlar asosida axloqiy tarbiyani shakllantirishning ahamiyati.....	82
<i>Zulayxo Nazarova, Qarshiboyeva Muxlisa Ismatullo qizi</i>	
Ijodiy qobiliyatni o'stirishda pedagogik mahorat va innovatsion metodlar	85
<i>Mutallibova Odinaxon Mirzaolimjon qizi</i>	
Umumiy o'rta ta'lim maktablarida olimpiadalarga tayyorlashda masalalar yechish texnologiyasi 11-sinf misolida	89
<i>Aslonov Xayrullo Shukrullo o'g'li</i>	

Bokschi qizlarni texnika taktikasini takomillashtirish.....	94
Axmedov Latifjon G'ayrat o'g'li	
Ixtisoslashtirilgan terminologiyaning asosiy lingvistik xususiyatlari	99
Axmedova Dilnoza Anvarovna	
Interfaol metodlar orqali zamonaviy darslarni tashkil etishning o'ziga xos tendensiyalari	102
Bakirov Otabek Bo'ranovich	
Boshqaruv psixologiyasi terminlarini tarjima qilishning metodologik muammolari	106
D. J. Norboyeva	
Raqamli transformatsiya sharoitida oliy ta'lim muassasalari talabalari ruhiyatiga virtual muhitning salbiy ta'siri	110
Giyosov Ulug'bek Eshpulatovich, Turayeva Nigora Husniddin qizi	
Hamshiralik ishida raqamli texnologiyalardan foydalanishning samaradorligi.....	113
Rasulova Gulmira, Amonova Dildora, Abdurahmonov Aziz, Hakimova X. X.	
Boshlang'ich sinf o'quvchilarida kognitiv qobiliyatlarni shakllantirishda zamonaviy pedagogik yondashuvlar	117
Jumayev Xushboq Soatmumin o'g'li	
Principles of Organising Autonomous Learning.....	121
Khazratova Zukhra Mamaraimovna	
Najot – ta'limda, najot-tarbiyada	124
Mo'minova Manzura Mamasodiqjonovna	
Educational Potential of Museum Pedagogy and Criteria for its Application in Developing Historical Thinking of Pre-Service History Teachers	127
Niyozov Javlonbek	
Landshaft dizayni vastasida bo'lajak maktabgacha ta'lim tashkilotlari tarbiyachilarining estetik va kreativ ko'nikmalarini rivojlantirish	131
Radjapova Zuxra Tirkashevna	
Abdulla Avloniy pedagogik merosida shaxs psixologiyasi masalalari.....	134
S. O. Mamarasulov, D. A. Egamberdiyeva	
TBL metodini qo'llash orqali o'quvchilarning madaniyati va ijtimoiy muloqot ko'nikmalarini rivojlantirish....	138
Sodikova Oyshakhon Muxammadsodik	
Pedagogik innovatsiyalarni boshqarishning nazariy-metodologik asoslari.....	142
Solihova Barno Sodiq qizi	
Boshlang'ich ta'lim magistratura talabalarining ijodiy faolligini rivojlantirish shart-sharoitlari	146
Yarmatov Shermo'min Rahmatovich	
Формирование готовности родителей детей старшего дошкольного возраста к выполнению воспитательной функции в семье.....	149
Атаджанова Сохиба Талиповна	
Redjio pedagogik yondashuv asosida maktabgacha katta yoshdagi bolalarda mantiqiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish pedagogik muammo sifatida	152
Djamilova Nargiza Nuritdinovna, Otahonova Marjona	
Talabalarda algoritmik kompetentlikni rivojlantirishning sun'iy intellekt va Big Data Analytics asosida o'quv faoliyatini real vaqt rejimida kuzatuvchi va boshqaruvchi konseptual modelni takomillashtirish.....	155
Kayumova Nazokat Rashitovna	
Raqamli ta'lim muhitida chet tili o'qituvchilari va talabalar o'rtasidagi interaktsiyaning pedagogik samaradorligi va innovatsion mexanizmlari	163
Eshonqulova Umida Xolmirzayevna	
MTTlarda nutqni rivojlantirishga doir mashg'ulotlarda interfaol usullardan foydalanish texnologiyasi	168
To'laboyeva Iqbolaxon Olimjonovna	
Ta'lim jarayonidagi konfliktlar.....	173
Abulova Mohigul Komiljonzoda	
Talabalarining bolalarda ijtimoiy moslashuvni shakllantirishga kasbiy tayyorgarligini takomillashtirish	176
Inomova Mahliyo Yusuf qizi	

Shaxs tuzilmasida ma'naviy intellekt: nazariy-metodologik tahlil va psixologik interpretatsiya	179
Mirxoliqova Charos Xabibullaevna	
18-20 yoshli belbog'li kurashchilarning musobaqa oldi jismoniy tayyorgarliklari	183
Muzafarov Muxammadali Maxsudovich	
Talabalarda mustaqil ta'lim topshiriqlaridan foydalanib kasbiy madaniyatini rivojlantirishga zamonaviy yondashuvlar (boshlang'ich ta'limda tarbiya fani misolida)	187
Yadgarova Surayyo	
Maktab o'quvchilariga pedagogik ta'sir ko'rsatishda o'quvchilarning individual xususiyatlarini hisobga olish	190
Yo'ldoshova Shahlo Shukurullo qizi	
Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini ma'naviy-ma'rifiy faoliyatga tayyorgarligini rivojlantirishning nazariy tahlili	194
Yusupova Sanobar Odil qizi	
Типология научного текста: от жанровой классификации к дискурсивной модели	197
Бахтияр Катибжанович Саттаров	
Взаимодействие педагога и семьи в профилактике и преодолении стресса у детей дошкольного возраста	201
Г. С. Алиходжаева, Х. Рахимова	
Условия эффективности инклюзивного образования	206
Г. С. Алиходжаева, Л. О. Бекмуродова	
Педагогическая готовность к обучению в школе детей билингов	211
Г. С. Алиходжаева, Н. А. Ганиева	
Педагогические условия формирования эмоционального интеллекта у дошкольников	216
Джалилова Феруза Намазовна	
Milliy meros va musiqiy madaniyatning yosh avlod tarbiyasidagi o'rni	219
Zuhriddin Azizov	
Госпитальная школа как пространство поддержки и развития ребёнка (на примере госпитальной школы при детской клиники Синсиннати, США)	222
Муминов Р. Р., Хакимова Н. Х., Набиева Г. Г.	
Интерактивные формы работы в процессе профориентации детей дошкольного возраста	227
Н. Т. Жураева, С. М. Ахмеджанова	
Samarali hamkorlikdagi faoliyatga tayyorlashga oid yondashuvlar	231
Hojiyeva Zulfiya O'ktamovna	

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARI DIREKTORLARINING JAMOA BILAN ISHLASH JARAYONIDA YETAKCHILIK KOMPETENSIYALARINI RIVOJLANTIRISH

Abdiyeva Fazilat Fayzulla qizi

Mustaqil tadqiqotchi, Maktabgacha ta'lim tashkilotlari
direktor va mutaxassislarini qayta tayyorlash va
ularning malakasini oshirish instituti

ORCID: 0000-0003-4071-7156

Annotatsiya: Mazkur maqola maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining jamoa bilan samarali ishlashida yetakchilik kompetensiyalarining o'rni va ahamiyati, mazmun-mohiyati yoritiladi. Zamonaviy boshqaruv jarayonida maktabgacha ta'lim tashkilot direktorlarining jamoa bilan ishlash ko'nikmalari, ta'limiy jarayondagi yetakchilik salohiyati ham muhim omil sifatida qaraladi. Maqolada maktabgacha ta'lim tashkilot direktorlarining jamoa boshqaruvida yetakchilik kompetensiyalarining mazmun-mohiyati, ularni rivojlantirish mexanizmlari hamda maktabgacha ta'lim tashkilotlaridagi jamoa bilan ishlashda amaliy tavsiyalar ishlab chiqiladi. Bu amaliy tavsiyalar barcha direktorlar uchun tahlil qilish, jamoada tartibni o'rnatishda yordam beradi.

Kalit so'zlar: boshqaruv, menejment, jamoa, yondashuv, tamoyil, kommunikatsiya, rivojlanish, yetakchilik, mexanizm, innovatsion boshqaruv, jamiyat.

Abstract: This article discusses the role and importance of leadership competencies in the effective work of directors of preschool educational organizations with the team, their content and essence. In the modern management process, the skills of directors of preschool educational organizations to work with the team, as well as the leadership potential in the educational process, are also considered an important factor. The article discusses the content and essence of leadership competencies of directors of preschool educational organizations in team management, mechanisms for their development, and practical recommendations for working with the team in preschool educational organizations are developed. These practical recommendations will help all directors analyze and establish order in the team.

Key words: governance, management, team, approach, principle, communication, development, leadership, mechanism, innovative management, society.

Аннотация: В данной статье рассматривается роль и значение лидерских компетенций в эффективной работе руководителей дошкольных образовательных организаций с командой, их содержание и сущность. В современном процессе управления важным фактором также считаются навыки руководителей дошкольных образовательных организаций в работе с командой, а также лидерский потенциал в образовательном процессе. В статье обсуждаются содержание и сущность лидерских компетенций руководителей дошкольных образовательных организаций в управлении командой, механизмы их развития и разработаны практические рекомендации по работе с командой в дошкольных образовательных организациях. Эти практические рекомендации помогут всем руководителям анализировать и наводить порядок в команде.

Ключевые слова: управление, менеджмент, команда, подход, принцип, коммуникация, развитие, лидерство, механизм, инновационное управление, общество.

KIRISH

Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimida boshqaruv faoliyatiga katta e'tibor va imtiyozlar berilmoqda. Shu o'rinda O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrdagi "Ta'lim to'g'risida"gi O'RQ-637-son ^[1] Qonuni, 2019-yil 16-dekabrdagi "Maktabgacha ta'lim va tarbiya to'g'risida"gi O'RQ-595-son ^[2] Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida" gi PF-4947-son ^[3] Farmoni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "2022

– 2026-yillarga mo'ljallangan yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to'g'risida"gi 2022-yil 28-yanvardagi PF-60-son ^[15] Farmoni, 2020-yil 29-oktabrdagi "Ilm-fanni 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-6097-son ^[14] Farmoni, 2019-yil 8-maydagi "O'zbekiston Respublikasi maktabgacha ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PQ-4312-son ^[11] Qarori, 2017-yil 9-sentabrdagi "Maktabgacha ta'lim tizimini tubdan takomillashtirish bo'yicha chora-tadbirlar to'g'risida"gi PQ-3261-son ^[6] Qarori, shuningdek, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2020-yil 22-dekabrdagi "Maktabgacha ta'lim va tarbiyaning davlat standartini tasdiqlash to'g'risida"gi 802-son ^[16] qarori, 2019-yil 11-iyundagi "Maktabgacha ta'lim tizimiga ilg'or axborot va pedagogika texnologiyalarini joriy etish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 487-son ^[17], 2019-yil 13-maydagi "Maktabgacha ta'lim tashkilotlari faoliyatini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi 391-son ^[12] qarorlari hamda mazkur sohaga tegishli boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarda belgilangan vazifalarni amalga oshirishda, maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining jamoa bilan samarali ishlashida yetakchilik kompetensiyasini shakllantirishda yordam beradi.

Bugungi kunda maktabgacha ta'lim tizimida olib borilayotgan islohotlar ta'lim tashkilotlari rahbarlaridan yangi yondashuvlar va yuqori darajadagi yetakchilik kompetensiyalarini talab etmoqda. MTT direktori nafaqat ta'lim jarayonini tashkil etuvchi rahbar, balki pedagoglar jamoasini bir maqsad sari yo'naltira oladigan yetakchi bo'lishi lozim. Jamoa bilan ishlash jarayonida yetakchilik kompetensiyalarining rivojlanganligi ta'lim sifati, ijtimoiy-psixologik muhit va tashkilot samaradorligiga bevosita ta'sir ko'rsatadi.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

Maktabgacha ta'lim tashkilotida boshqaruv bo'yicha bir qancha tadqiqotchilarning o'rganishlar olib borishi bu boshqaruvda rivojlanishiga olib keladi. Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini jamoa boshqaruvida kasbiy sifatlarni boshqarish masalalari bo'yicha nazariy manbalar mavjud bo'lsada, raqamlashtirish muhitida Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini jamoa boshqaruvida kasbiy sifatlarni boshqarish mexanizmini takomillashtirish bo'yicha yetarli darajada ilmiy tadqiqotlar olib borilmaganligi mazkur sohada ilmiy tadqiqotlar olib borish zarurligini belgilamoqda.

Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini jamoa boshqaruvida kasbiy sifatlarni boshqarish masalalari bo'yicha L.M.Ismagilova, R.O.Kaloshina, Y.N.Kulikova, N.Sh.Mavlonov, S.D.Mukanova, A.A.Muxatayev, T.S.Panina, V.A.Patturin, A.I.Timoshenko, A.A.Tolkacheva, O.V.Ursova, N.A.Filinova, V.K.Xenner hamda mamlakatimiz tadqiqotchilari A.Askarov, U.Begimqulov, M.Vaxobov, R.Djurayev, U.Inoyatov, K.Karimov, N.Mamadov, O.Maxmudova, A.Melibayev, M.T.Mirsoliyeva, O.Musurmanova, Q.T.Olimov, N.Raxmankulova, Sh.Saidkulov, D.Sayfurov, R.Safarova, F.Tojiyeva, B.Xodjayev, T.Xurvaliyeva, D.Shadimetova, A.Shin, N.Shodiyev, T.Shoymardonov, M.Yuldashev, Sh.Qurbonovlarning ilmiy tadqiqotlarida ham bayon etilgan.

Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini jamoa boshqaruvida kasbiy sifatlarni shakllantirish masalalarini o'rganish boshqaruv faoliyati metodologiyasiga murojaat qilishni, fanlararo tahlil qilish tadqiqot muammosi uchun zarur bo'lgan ilmiy asosni belgilab berishni talab qiladi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Maktabgacha ta'lim tashkilotlari direktorlarining jamoa boshqaruvida yetakchilik kompetensiyalarini shakllantirishda bir qancha tushunchalar mavjud.

Yetakchilik kompetensiyasi – bu rahbarning bilim, ko'nikma, malaka va shaxsiy sifatlar majmui bo'lib, u jamoani ilhomlantirish, samarali muloqot o'rnatish va muammolarni hal etishga yo'naltirilgan faoliyatni ta'minlaydi. MTT direktorida ushbu kompetensiyalar quyidagi tarkibiy qismlarni o'z ichiga oladi:

- strategik fikrlash;
- samarali kommunikatsiya;
- jamoani motivatsiyalash;
- nizolarni boshqarish;
- mas'uliyat va qaror qabul qilish qobiliyati.

Maktabgacha ta'lim tashkilotlarida Jamoa bilan ishlashda direktor yetakchiligining ahamiyati jamoada asosan pedagoglar, tarbiyachilar va texnik xodimlardan iborat bo'lib, ularning hamkorlikda ishlashi ta'lim jarayonining muvaffaqiyatini belgilaydi. Direktorning yetakchilik uslubi jamoada sog'lom psixologik muhitni shakllantiradi, xodimlarning tashabbuskorligini oshiradi va professional rivojlanishga undaydi.

Yetakchilik kompetensiyalarini rivojlantirish mexanizmlari asosan maktabgacha ta'lim tashkilot direktorlarida yetakchilik kompetensiyalarini rivojlantirish quyidagi yo'llar orqali amalga oshirilishi mumkin:

1. Malaka oshirish va treninglar – zamonaviy boshqaruv va yetakchilik bo'yicha seminar-treninglar tashkil etish.
2. Mentorlik va tajriba almashish – tajribali rahbarlar bilan hamkorlikda ishlash.
3. O'zini-o'zi tahlil qilish – refleksiya va o'z faoliyatini baholash orqali shaxsiy rivojlanish.
4. Raqamli boshqaruv vositalaridan foydalanish – jamoa bilan muloqotni samarali tashkil etish va boshqaruvni optimallashtirish.

Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini jamoa boshqaruvida kasbiy sifatlarni shakllantirish masalalarini o'rganish boshqaruv faoliyati metodologiyasiga murojaat qilishni, fanlararo tahlil qilish tadqiqot muammosi uchun zarur bo'lgan ilmiy asosni belgilab berishni talab qiladi. Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini jamoa boshqaruvida kasbiy sifatlarni shakllantirish boshqaruv va menejment fanining asosiy toifalari bilan o'zviy bog'liqdir. Shu munosabat bilan direktorlarning jamoa boshqaruvida kasbiy sifatlarni shakllantirish mohiyatini, uning o'ziga xosligini, tarkibini o'rganish jamoa boshqaruv faoliyati nazariyasi va amaliyotining ilmiy asoslarini tahlil qilishni talab qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Adabiyotlar tahlili shuni ko'rsatadiki, maktabgacha ta'lim tashkilot direktorlarining jamoa bilan ishlashda asosiy kompetensiyalarini namoyon qiladi. Bu rahbarning pedagogik jamoani samarali tashkil etish, yo'naltirish va rivojlantirishga xizmat qiladigan bilim, ko'nikma va shaxsiy sifatlarni yig'indisi hisoblanadi. Maktabgacha ta'lim tashkilot direktorlarining jamoa bilan ishlash kompetensiyasi strategik, yetakchilik, kommunikativ, psixologik-pedagogik, innovatsion, raqamli texnologiyalarni bilishi va reflektiv kompetensiyalarini rivojlantirishga yordam beradi. Maktabgacha ta'lim tashkilot direktorlari jamoani boshqarganda jamoada muloqot, rahbarlik salohiyati bilimi bilan ajralib turishi kerak.

Maktabgacha ta'lim tashkilot direktorlarining jamoa boshqaruvini shakllantirish maktabgacha ta'lim tashkilotining yutuqlari uchun katta ahamiyatga ega. Shuning uchun ma'naviy-ma'rifiy, pedagogik, ta'lim-tarbiya faoliyatini samarali bo'lishida direktorning salohiyatli bo'lishi yordam beradi, ta'lim sifatining yuqori bo'lishi, tarbiyalanuvchilarning ta'limiy faoliyatida qiziqishini oshirishda yordam beradi. Ta'lim-tarbiyaning samaradorligi hamda maktabgacha ta'lim tashkilot resurslarining yetarli bo'lishi direktorlarning pedagoglar hamda ota-onalar bilan olib borilgan hamkorlik ishlari, uning bilimi eng muhim ahamiyatga ega.

Maktabgacha ta'lim tashkilot direktorlarining jamoa boshqaruv kompetentligini takomillashtirish maktabgacha ta'lim tashkilotini faolligini oshirish, ish faoliyatini samarali tashkil etish, xodimlarning faolligini oshirish, ularga motivatsiya berish, ish faoliyatining yaxshilanishi uchun muhim ahamiyatga ega.

Direktor kompetensiyasining yetarli bo'lishi tashkilotning rivojlanishi, uning samarali ish faoliyatining o'z vaqtida bajarilishini, strategik ishlab chiqishni to'g'ri rejashtirish kerak. Har bir ishni boshqaruvchi to'g'ri taqsimlashi va uni ijrosini nazorat qilishi kerak.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Xulosa o'rnida shuni ta'kidlash joizki, maktabgacha ta'lim tashkilot direktorlarining tashkilotni samarali boshqarishi jamoaning ham direktorga bo'lgan munosabatiga bog'liq. Direktorning to'g'ri qaror qabul qilishi va kreativ yondoshishi juda muhimdir. Tashkilotning rivojlanishi uqori darajada bo'lishi uchun jamoa boshqaruv kompetensivligi, bilimi yetarli bo'lsa maqsadga yetish osonlashadi. Direktorning shaxsiy va ilmiy darajada rivojlanishiga uning o'z ustida ishlashi, moliyaviy va ijtimoiy barqarorligiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Maktabgacha ta'lim tashkilot direktori jamoa boshqaruv kompetensiyasini rivojlantirishda jamoaning munosabati, ularning ish faoliyati va direktorning liderlik faoliyati, boshqaruv ko'nikmalari, qobiliyati, hamkorlik qobiliyati ish faoliyatida ishning samarali bo'lishiga olib keladi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Hamdamova M., Sadikova S., Abdiyeva F. Bibliometric Analysis of Research on Inclusive Education: A Review of Papers from the Scopus Database Published in English for the Period of 2013–2022 // The Eurasia Proceedings of Educational and Social Sciences. – 2024. – Vol. 36. – P. 90–96.
2. Abdiyeva F. F. The importance of developing intellectual abilities of children of preschool age in the activities of the center for science and nature // World of Scientific News in Science. – 2024. – Vol. 2, № 3. – P. 191–196.
3. Abdiyeva F. Professional qualities of the leader in preschool education management // Modern Scientific Research International Scientific Journal. – 2024. – Vol. 2, № 3. – P. 246–250.

4. Abdiyeva F. F., Abdumutallibova N. A. Formation of intellectual capabilities of preschool children by introducing them to science and nature // Ta'lim innovatsiyasi va integratsiyasi. – 2024. – Vol. 13, № 4. – P. 95–98.
5. Ёзиева У., Абдиева Ф. Maktabgacha ta'lim tashkiloti samaradorligini oshirishda axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish muammolari // Общество и инновации. – 2021. – Т. 2, № 11(S). – В. 111–114.
6. qizi Abdiyeva, F. F. Maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarining boshqaruv madaniyatini innovatsion yondashuvlar asosida rivojlantirish mexanizmlari // International Conferences. – 2023. – Vol. 1, № 2. – В. 397–400.
7. qizi Abdiyeva, F. F. Maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarining boshqaruv madaniyatini innovatsion yondashuvlar asosida rivojlantirish mexanizmlari // International Conferences. – 2023. – Vol. 1, № 2. – В. 397–400.
8. Ёзиева У., Абдиева Ф. Проблемы использования информационно-коммуникационных технологий для повышения эффективности дошкольного образования // Общество и инновации. – 2021. – Т. 2, № 11(S). – С. 111–114.
9. Abdieva F. Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarining boshqaruv madaniyatini takomillashtirish // Science and Innovation. – 2022. – Vol. 1, № B8. – В. 2154–2156.
10. Қизи Абдиева Ф. Ф. Maktabgacha ta'lim tashkiloti rahbarining boshqaruv madaniyatini innovatsion yondashuvlar asosida rivojlantirish mexanizmlari // International Conferences. – 2023. – Vol. 1, № 2. – В. 397–400.
11. Abdieva F. Improving the management culture of directors of pre-school education organizations // Science and Innovation. – 2022. – Vol. 1, № 8. – P. 2154–2156.
12. Abdiyeva F. Maktabgacha ta'lim tashkiloti direktorlarini jamoa boshqaruvida kasbiy sifatlarni shakllantirish imkoniyatlari // Maktabgacha va maktab ta'limi jurnali. – 2025. – Vol. 3, № 1.
13. Fayzullayevna A. F. Essential foundations and challenges in developing professional qualities for collective management of preschool educational organization directors. – 2025. – Shokh Library.

-
- 13.00.00 Pedagogika fanlari
 - 13.00.01 Pedagogika nazariyasi. Pedagogik ta'limotlar tarixi
 - 13.00.02 Ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi (sohalar bo'yicha)
 - 13.00.03 Maxsus pedagogika
 - 13.00.04 Jismoniy tarbiya va sport mashg'ulotlari nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.05 Kasb-hunar ta'limi nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.06 Elektron ta'lim nazariyasi va metodikasi (ta'lim sohaları va bosqichlari bo'yicha)
 - 13.00.07 Ta'limda menejment
 - 13.00.08 Maktabgacha ta'lim va tarbiya nazariyasi va metodikasi
 - 13.00.09 Ijtimoiy pedagogika
 - 07.00.00 Tarix fanlari
 - 19.00.00 Psixologiya fanlari
 - 01.00.00 Fizika-matematika fanlari
 - 02.00.00 Kimyo fanlari
 - 03.00.00 Biologiya fanlari
 - 09.00.00 Falsafa fanlari
 - 10.00.00 Filologiya fanlari
 - 11.00.00 Geografiya fanlari

MAKTABGACHA VA MAKTAB TA'LIMI

Mas'ul muharrir: Ramzidin Ashurov

Ingliz tili muharriri: Murod Xoliyorov

Musahhih: Alibek Zokirov

Sahifalovchi va dizayner: Iskandar Islomov

2026. №2(1)

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

"Maktabgacha va maktab ta'limi" jurnali 26.09.2023-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №C-5669363 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.
Litsenziya raqami: № 136361.

Manzilimiz: Toshkent shahar, Yunusobod tumani
19-mavze, 17-uy.